

UJ KELET

ESZÉK-POLITIKAI-NAPILAP

A jogainkért küzdünk

írta: Ujvári Péter

A Zsidó Néppárt megalakult és zászlót bontott. Történelmi időkből kiforrasztott egy nagy történelmi elhatározást és ami ebben legfontosabb, a zászlóra írta, hadd szikrázzon bele a zsidó szemekbe. Izzó lángirást ne keresen senkise a kibontott lobogón, se olyan jelszót, amely dübörögve zuhan bele a köztudatba. Nem kellett most ilyesmi. Ha virrad, nem meggyőzni, csak ébreszteni kell az embereket. A virradásban van a legnagyobb meggyőző erő. Reggel van, tessék felkelni. Rázd le magadról az álmoságot, szedd össze az erődöt és állj helyt önmagadért. Mindent te magad végezz és ne várd, hogy talpra állani mások segítsenek. Meg lehet riadók nélkül is érteni az élet egyszerű törvényeit. A népelet törvényei sem komplikáltabbak. A sommázatok mindig és mindenütt egyformák, csak önmagából merítheti a nép az élethez való erőt és csak neki magának szabad ezt az erőt mozgásba hozni. Ha másra bizza magát, szegyenre jut. Egy óriás ne várja azt, hogy vállára mas sulyozzara a terhet, amit elbírhát. Egyszerű igazságok ezek, trombitaharsogás nélkül is megérthetők.

Hisszük, hogy a Zsidó Néppárt felhívása fel fogja ébreszteni az embereket. A hosszú zsibbadások népe vagyunk, mégis hisszük, hogy nem pusztában elhangzó szó szakadt le jobbaink lelkéről. A galut-zsidó megatalkodik talán, mikor érzi, hogy megbénult idegei megereszkednek és a szabad mozgás ingerei bizsergnek meg bennök. De a galut pszichéje ma már anakronizmus. Nincs már egy zsidó se közöttünk, aki a megaláztatottságot, a jogfosztottságot, az alsóbb rendbe való tiportságot sorsának érezze, amelyet elhárítani nem lehet, de nem is szabad. A türe: hazugság, mert nem akarjuk és nem tudjuk elhinni, hogy másoknál kevesebbet számítsunk. Az a nagy marokkal való szedés, ahogy a termelő munkához nekilendülünk, az a szenvedélyes hév, amellyel művelődést venni és adni akarunk, az a komoly kitértés, amellyel minden igazságért síkra szállunk, nem arra vall, hogy a magunk népi jogáról lemondunk.

Nem lehet erről lemondani, nem lehet ennek még csak egy részéről sem lemondani. De várni se lehet rá, hogy ugyanis megérleli azt az idő, minek hát küzdeni érte? Kell küzdeni érte, mert vagy küzdeni, vagy koldulni kell érte. És ha csak koldulunk érte és úgy kapjuk: alamizsnába kapjuk, ami majd csak rosszabb, mintha semmink se volna. A

jogszerzésnek az egész világon ez a módja. Még olyan országokban is, ahol régen kiforrott forma a jogegyenlőség és ahol már olyan szilárd a belső kiépítettség, hogy a haladás már csak a jogok egyenlő elosztásában nyerhet megfelelő kifejezést. De ne feledjük el, hogy Románia még nem juthatott el ideig. Maga a román szabadság is még csak évtizedekre nézhet vissza és sokszor forgott veszedelemben az utolsó évtizedek alatt. Most meg új keretben kell elhelyeznie természetes és jogszerű terjedelmét, ami sok körütekintést, sok munkát és sok energiát követel. Semmi okunk, hogy a román nép igazságosságát kevesebbre tartsuk, mint akarmelyik más nép igazságosságát, a haladó akarása sem kisebb, mint más nép haladniakarása és egészen bizonyos, hogy a zsidó nép törekvéseit is méltányolni tudja. És mert jözan és értelmes, lelke leglelkéig érti meg a kisebbségi jog lényegét és tudja róla, hogy minden természetes jog között ez a legtermészetesebb és minden erő között, amely az egész államot tartja, ez a legerősebb, mert az olyan pítér, amely nemcsak belülről támasztja meg, de kívülről is. A konszolidátságának legfelső fokán ez a nép kétségtelenül nagyon igazságos és nagyon nagyielkü tudna lenni. De mikor még a saját ereje is erjedőben van, mikor minden gondját a legtermészetesebb önzés befelé irányítja, mikor ezer oka van, hogy csak magára gondoljon, csak a maga megerősödésével törődjön, lehet-e akkor jözan ésszel elvárni tőle, hogy egy nagy-szerű gesztussal önmagától és önként adja ezt meg a zsidóságnak és a többi

kisebbségnek, amit önként és harc nélkül nála konszolidáltabb népek se adtak meg?

A jóakarát meg van a román népben, de a jóakarátnak nincs nagy szerepe az állami racionalizmusban. Ez akkor juthat szerephez, mikor már az állam maga felé való érdeke biztosítottnak látszik. Már pedig az államrezon mindig kételkedő és mindig tévovázik és mindig kész messzebbre tolni azokat az időhatárokat, amikor nagylelkűséget engedhet meg magának. A kisebbségek feladata hát meggyőzni arról, hogy nem a maga erejét fogyasztja, mikor megengedi, hogy az állam keretében élő népkisebbségek a maguk népi karaktere és természete szerint teljes jogegyenlőség mellett szabadon fejlődhessenek. Ha nehéz is a meggyőzés, tétlenül várni, hogy mit hoz a jövő, mégse szabad. A jogokért küzdeni kell, a jognak fegyverével természetesen.

Száz éve annak, hogy Pinsker megírta „Auto-emancipacion“ című munkáját. A megállapításai most is igazak. Önemancipációra van szüksége a zsidó népnek. Ha kapott is már egy-egy országban emancipációt, a zsidókérdés azzal nincsen még megoldva. A zsidó tovább is az élőknek halott, a benszültteknek idegen, a honosoknak hazátlan, a gazdagoknak koldus, a szegényeknek milliomos, a sovínisztáknak hazááruló, az összes osztályoknak gyűlöletes konkurrens marad. Magához méltó helyzetbe csak akkor juthat, ha a maga népi jogaiban ujjászületik. A politikai küzdelemnek ez a végső célja és ezért kell most küzdeni a Zsidó Néppártnak is.

Hir Lloyd George lemondásáról

Terjed az indiai felkelés — A londoni francia nagykövet sürgősen Párisba utazott — A kisantant jegyzéke — Véget ért a sztrájk Németországban — Benes is lemond

Az Uj Kelet tudósítójától

Londonból ma rövid távirat érkezett: politikai körök véleménye szerint Lloyd George rövidesen beadja lemondását. A hír megokolása hiányzik. Nem először érkezik hasonló tartalma telegram, ebben az öt-hat esztendőben, amióta Lloyd George uralmon van, nagyon sokszor terjesztették lemondása híreit, de a hír a legsúlyosabb válságok idején sem bizonyult igaznak, Lloyd George túlélte a francia, a német, az olasz, orosz, az amerikai, az osztrák, a magyar, a román és a japán kormányváltozásokat, távozásának most nincs súlyosabb apropója, mint eddig bármikor. Kétségtelen, hogy

Lloyd George a génuai konferencia dolgában megretírált a francia-amerikai álláspontnak, de ez nem neveshető kudarcnak, csak elegáns visszavonulásnak, amely semilyen veszteséget vagy presztizscsökkenést Angliának nem okozott.

Más a helyzet az angol belpolitikában, ahol újra a munkáspártok kezdik átvenni a kezdeményezést. Tegnap jelentette az Uj Kelet, hogy az angol szakszervezetek kongresszusa felemelte tiltakozó szavát a francia-angol garanciális szerződés ellen s oly értelmű határozatot hozott, amely a versaillesi szerződés módosításának követelésével azonos. Az angol munkásság olyan népszövetséget követelt, amelyben Oroszország és Németország is benne legyen.

Bizonyos, hogy a választások előtt álló Angliában a munkásságnak ez a lépése súlyos agitációs eszköz, amit Lloyd George azzal akart előre ellensúlyozni, hogy kieszelte Génúát, amely saját szavai szerint az első lépés lett volna egy becsületesebb népszövetség felé. Ennek a népszövetségnek Németország és Oroszország is tagja lett volna, Lloyd Georgénak a génuai törekvéseiben Henderson, volt munkapárti miniszter is támogatta. Ugylátszik Henderson ma már csak a szélsőjobb munkás-

ságot, tehát a munkáspártoknak csak kicsiny csoportját képviseli. Így áll Lloyd George helyzete az angol belpolitikában. Még ennél is súlyosabb ez a helyzet a brit gyarmatügyi politika dolgában. Indiában súlyos források vannak, a walesi herceg már felkészült az indiai utazásra, de az utolsó pillanatban lefújták, mert féltették személyes biztonságát.

Mai londoni távirat szerint

Indiában a felkelés egyre terjed. Chaurichaura városban mintegy kétezer főnyi tömeg megtámadta a rendőrség épületét. Az összetűzésnek két rendőrtiszt és tizenöt rendőr halott áldozata lett.

Egyiptomban is hasonló bajok vannak, tehát Lloyd George lemond, összefüggésben lesz ez a lemondás Anglia belső és külső zavaival.

Az angol munkásság határozott állásfoglalása persze nemcsak Lloyd George állását rendítette meg, de a francia-angol szövetség dolgát is. Párisi távirat szerint Sant Alairos francia nagykövet váratlanul Londonból Párisba utazott, hogy utasításokat kérjen Poincaré miniszterelnöktől a génuai konferencia és az angol francia szövetség ügyében.

Ami a szövetséget illeti, Poincaré kénytelen lesz engedni az agresszív szellemű, mert az angol nép hallani sem akar többé büntető, megtorló antantról.

Amire a francia kamara néhány ellenzéki szavazatot kivéve könnyen kapható volna. Nem kevésbé kellemetlen lehet az erős angol munkáspártoknak az a másik megnyilatkozása, amely egyenesen németbarát és a versaillesi szerződés megváltoztatását óhajtja. Poincaré már megmozgatta diplomáciáját, miután jegyzékben közölte a szövetségesekkel, hogy Génuát csak úgy tudja elképzelni, ha a régebbi szerződések változatlanul fennmaradnak, most hasonló természetű jegyzék érkezik a kisantant kormányaitól. Ebben a jegyzékben

a kisantant biztosítékot kér arra, hogy a génuai konferencián sem a saintgermaini, sem a trianoni, sem a neullyi békeszerződéseket vita tárgyává nem teszik.

A belgrádi lapok jelentése szerint a kisantant legközelebbi konferenciáját Belgrádban tartják, amelyen a román és cseh külügyminiszterek is részt vesznek. A konferencia a kisantantnak a génuai konferencián tanúsítandó magatartásával fog foglalkozni, elsősorban Szovjetországgal szemben. A „Tribune” ez alkalomból azt írja, hogy Jugoszlávia az egyetlen állam, amely a szovjetköztársasággal sem nyíltan, sem titokban semmiféle tárgyalást eddig nem folytatott. A jugoszláv kormány a génuai konferencián két delegátussal képviselteti magát. A megbízottak mellé tíz kísérőt rendelnek.

A kisantant különben bécsi jelentések szerint újabban Görögország belépésével bővült. Athéni távirat jelenti, hogy Duzmanisz vezérkari főnök ma kihallgatáson volt a királynál és jelentést tett bukaresti missziójának eredményéről. A kisantant erősödéséről számol be egy ma érkezett belgrádi távirat is, amely azt jelenti, hogy Sándor szerb király Pasics miniszterelnök és Nincics külügyminiszter kíséretében tizenkilencedikén Bukarestbe utazik. Huszonkettedikén tartja meg Karagyorgye Sándor hivatalos eljegyzését Marioara hercegnével.

Ami a német vasutassztrájkot illeti, a helyzet változatlan. A sztrájk tart tovább. Tegnap Berlinből husz vonat indult el. A vasutagazgatóság felhívást tett közzé, amelyben felszólítja a vasutasokat, hogy álljanak munkába, különben szerdán elbocsátják őket. A sztrájk nem sikerült úgy, ahogy remélték.

A vízhiány következtében a kórházakban több beteg meghalt, a magán-szanatóriumok betegeik kétharmad részét elbocsátották.

A szakszervezetek kiküldöttéi ma tanácskozást folytattak a kormánnyal a sztrájk megszüntetése ügyében. A vasutasok szakszervezete nem

vett részt a tárgyalásokon. A sztrájkoló munkásság közölte a kormánnyal, hogy mindaddig nem kezd meg a munkát, míg a sztrájktiltó rendeleteket vissza nem vonják. Egy késő este érkezett távirat szerint

a kormány és a szakszervezetek között a tárgyalások eredményre vezettek. A vasutas szakszervezet végrehajtóbizottsága felszólította a sztrájkolókat, lépjenek azonnal munkába. A sztrájk tehát hivatalosan véget ért.

Egyidejűleg a német vasutassztrájkjal kezdődött a cseh bányász munkások sztrájkja, amelyet azóta sem lehetett megszüntetni. Mára az a hír érkezik, hogy a sztrájk egyre terjed. A munkaügyi minisztériumban ma tanácsko-

zást folytattak a munkásság képviselőivel, de eredménytelenül. Politikai körök szerint

a tegnapi prágai minisztertanácson több miniszter beadta lemondását, köztük Benes is, aki lemondott a miniszterelnökségről.

Ugyilátszik, ezen a tavaszon több kormányválság készül. Az olasz válságot még nem oldották meg. A király De Nicolát bizta meg az új kormány megalakításával, de miután a pártok a kormányalakításnál nehézségeket támasztottak, De Nicola ma visszaadta a királynak megbízatását. Lisszabonban Antonio Mario Silvio lett az új miniszterelnök. Az argentinai válság elintézéséről még nincsen hír.

Versengenek a pártok a zsidó szavazatokért

Az Uj Kelet bukaresti munkatársától

Bukarest, február 8. Romániában újra aktuális lett a zsidókérdés. Nem, mint hogyha történt volna valami ellenünk, csak a régi megalázások kísértete jött vissza. A bukaresti újságok két hét óta minden nap nagy cikkeket írnak a zsidókérdésről. És tegnap mentem a Calea Victoriein és két kaftános testvérem jött velem szembe és a járőrelők atavisztikus ellenszenvvel nézték őket és beléjük döfték rossz tekintetüket. Abban a pillanatban egy kicsit összeszorult a szívem és úgy éreztem: egy elsuhant rém lopódzott vissza korunkba. Pedig nem. Nem kell semmitől sem félni, az idegeink ellenkednek csak velünk, érzékenyek és aggódók vagyunk és bebeszéljük magunknak, hogy most valami nagyon kellemetlen következik.

En tudom, hogy nem lesz semmi. Valaki azt mondta nekem, hogy a régi királyság románjai sokkal emberségesebben viselkednek a zsidósággal szemben, mint az erdélyiek. Magam is beszéltem ennek a mai kormánynak több tagjával és láttam a szemükből, hogy nincsen semmi aljas szándékuk irántunk. Itt már senki nem fogja megütni a zsidókat, nem lesz pogrom, kiűzés, menekülés. A románok mértéktelentek léptettek előre a kultúrában azóta, hogy ilyen dolgok legutóljára előfordultak. A zsidókérdés nem a faj, nem az idegen betolakodás és a különbözőség kérdése többé, hanem politikai probléma.

A jelenlegi pillanatokban három nagy román párt veszekedik egymással a zsidókérdésért. Most már kell az ő szavazatuk, kell a konstruktivitásuk, kell a gazdasági erejük és kell a tömegük. Azok a viták, amelyek a zsidókérdésről a választások kiírása óta folynak, nem az antiszemitizmus csirájából szélesültek ilyen terjedelembre, hanem általános és az egész világot mozgató társadalmi szükségszerűségekből eredtek. A liberálisok fel akarják fogadni a zsidókat arra, hogy hozzájuk csatlakozva, segítségük alátámasztani a meglévő szociális rendet. A parasztpártiak egy új társadalmi konstelláció kialakításához hívják fel őket munkára. Egy harmadik párt pedig, amely a csatolt területeken agít, a tiszta, szabad, nemzetiségi alakulás, befelé demokratizált, kifelé a többi kisebbségeknek kezdetnyújtó és a hegemonikus románságot csupán mint állami fenntartást elismerő és tisztelő barátságra szólítja őket.

As a nyomasztó hangulat, amely a lelkünknek néhány hét óta megfekszi, ennek az ide-odarángatásnak, ennek a bővülni való alkudozásnak a következménye.

Az embernek az az érzése van, hogy ki akarunk bennünket használni. És ezt az érzést súlyosbítja az az előérzetünk, hogy amennyiben szavazatainkkal valamelyik pártot győzelemre juttatjuk, a másik pártban, amely megbukik és amely egész bizonyosan azt fogja hinni, mi buktattuk meg, örök ellenséget szerzünk magunknak.

Ha a „Benszüllött Zsidók Egyesülete”

(U. E. P.) a parasztpárttal fog együttműködni a választásokon, akkor a liberálisokban, akik talán, sőt minden valószínűség szerint, egészen más okok: a korszak megváltozása miatt fognak megbukni, fellobog majd az antiszemitizmus hamu alá fojtott parazsa és kiadják a jelszót: látjátok! mindig mondtuk, hogy a zsidók bolsevikiek és tönkre akarják tenni az országunkat! Ha pedig a liberálisok mellett szavazunk, sőt liberális jelöltet is állítunk (aminthogy Ely Berkovitsnak, a gazdag bukaresti bankárnak liberális érzéme ebbe az irányba tendál), akkor a parasztpárt ránsütheti a jellemtelenség és az általános opportunizmus vádját és esetleg kiadja a jelszót: látjátok! ilyenek a zsidók.

Ezért azok, akik komolyan gondolkoznak, helytelennek tartják, hogy a regátbeli zsidóság bármely román politikai párthoz csatlakozzék. Eltekintve attól, hogy ilyen módon a zsidóság nem is fogja tudni megvédeni kulturális és állampolgári jogait, mert azok a képviselők, akiket mint liberálisokat vagy parasztpártiakat küld a parlamentbe, ott nem mint a zsidóság, hanem mint a plutokrácia és a pauperizmus képviselői fognak ülni, de ezenkívül megadják a lehetőséget ahhoz, hogy az antiszemitizmus még mindig meglévő apró mikrobája járvánnyá fejlődjék. Ebben a tekintetben jónak látom újból kiírni dr. Hans Otto Rothnak, a szászok egyik éleslátású képviselőjének épen ebben a kérdésben körülbelül két hónappal ezelőtt az Uj Keletben mondott szavait: „Az osztálykülzdelmet mi csendesen, magunk között intézzük el. En épúgy képviselem a német kisiparost mint a nagyiparost, a földművest mint a földbirtokost. És ezt nálunk nagyon jól tudják és ebben a tekintetben nagyon nyugodtak vagyunk. Csak kifelé vereksznünk elszántan és egységesen a németiségünkért.”

Nincsen annak semmi akadálya, hogy a zsidó nemzetiségi képviselők a törvényjavaslatok tárgyalásánál az általuk vallott elvet kinyilvánítsák. Egész bizonyos, hogy ha a parlamentben munkásvédelemről lesz szó, a zsidó nemzeti képviselők mellette fognak szavazni. Ehhez még nem szükséges, hogy a parasztpártba lépjenek. Aki pedig ellene akar szavazni az megteheti ezt anélkül is, hogy a liberális pártnak tagja volna. A nemzeti egységben rejlő erőt nem szabad feláldozni, nemzetiségi államban, olyan célokért, amelyek másképpen, minden veszély kizárásával is elérhetők. A parasztpárt és a zsidó nemzetiség képviselői között lehet egyetértés, sőt lehetnek bizonyos megállapodások is, de a zsidó képviselők ne lépjenek evégből át a parasztpártba, ne gyöngítsék a kisebbségi képviselők amugy is kicsire tehető táborát.

Ha az újonnan összeülő alkotmányozó országgyűlésben valamelyik magyar iskola, zsidó iskola vagy német iskola bezárása ügyében találna valaki interpellálni, milyen más lesz az, ha a magyar, a zsidó és a német képviselők együtt felállanak és azt mondják: itt kisebbségi kérdésekről van szó, ha ma egy zsidó iskolát zártak be, holnap bezárhatnak egy magyart vagy egy németet, ez ellen egy-

Mi megm
a társas
ahhoz,
dóság ne
zsídóság
Ferenc,
dulásnak
„Horthy
nem me
terror ál
főbbi,
Sófokor
sándi és
fogadta
külön t
Illésnek
a trafikt
lástól m
són. Mi
nem a
hozzájuk
amerikai
Ka
dóság
Közvet
fogadta
Székely
gadtók.
süleit,
tartott,
gették jö

Székely
menye
tanulm
lérek
kevese

A
válasz

amerik
tének
képvise
a figye
sokról
hanem
volna.
a Mak

m
ok
ká

szerett
nek e
monde
egy ir
bizony
tanulm
megm
igy, m
M
ve
amely
intézm
helytel

sebben
urak n

az egy
I
fenekek
rikai,
és akik
kár, ha
közölni.
volt az
ugganez
városán
pestnek.
tanítóka
ravaszol
sötétség
zsídókne
kely Fe
Isten, r
kaba me
már ol
goromba
meg is

vásárhe
kötött
vegysz

HIREK

Az UJ KELET telefonjai:
Szerkesztőség 977. — Kiadóhivatal 844.
Nyomda 879. — Zs. N. Sz. 558.
Fraternitas-nyomda héber-osztály 455.

Az amerikai pofon

Mikor utnak indultak, néhány hónap előtt: mi megmondottuk. Mi megmondottuk, hogy ennek a társaságnak nincs meg az erkölcsi létjogosultsága ahhoz, hogy a szerencsétlen magyarországi zsidóság nevében és képviseletében kérjék a világ zsidóságának szolidaritását. Ugyanaz a Székely Ferenc, aki minden magyarországi zsidó megmozdulásnak hivatásból kerékkötője volt, akinek ma a „Horthy bankárja” néven ismernek Budapesten, nem melletti könyöradományokat gyűjteni a fehér terror áldozatai részére. Ugyanaz az Adler Illés főrabbi, aki teljes papi ornátusban díszelgett a Sztófokról Budapestre masírozó Horthy fogadtatásánál és szörnyen megbotránkozott azon, hogy a fogadtatás alkalmával nem voltak kíváncsiak az ő külön üdvözlőlevelére, — ugyanannak az Adler Illésnek nincs meg az erkölcsi alapja ahhoz, hogy a trafiktól, mozitól, patikától, tanári, tanítói állástól megfosztott éhez zsidóknak krumplit gyűjtessen. Mi megmondottuk előre, hogy ez a társaság nem a zsidóság megbízásából, hanem valami hozdijuk sokkal közelebb álló cél érdekében indult amerikai útra.

Keserű elégtétel nekünk, hogy Amerika zsidósága ugyanebben a világításban látta meg őket. Közvetlen úton, Bécsből kapunk értesítést arról a fogadtatásról, melyben egyes newyorki zsidó körök Székely Ferencet, Adler Illést és dr. Zahler fogadták. A newyorki „Első Magyar Önképző Egyesület”, a budapesti küldöttség alkalmából gyűlést tartott, melyen Adler Illés és Székely Ferenc fejtegették jöveteleik célját.

„A magyar egyetemi hallgatók — mondotta Székely Ferenc — nyomorognak, sőt bizonyos körülmények folytán külföldön kénytelenek folytatni tanulmányaikat. A gyűlésen megjelentekről nem kérek egyebet, mint öt dollárt, de kijelentem, hogy kevesebbet nem fogadok el.”

Az amerikaiak részéről Newwald H. Jenő válaszolt az elhangzott beszédre.

— Végtelenül örülök, — mondotta az amerikai — hogy dr. Adlerben fájának és felekezettnek egy kiváló szónoki képességeket megadott képviselőjét üdvözölhetem, azonban fel kell hívnom a figyelmét a biblia ama részére, amely a Makkabeusokról szól, akik tudva/evőleg nemcsak beszéltek, hanem harcolni is tudtak. Részemről nagyon örültem volna, ha dr. Adlerben lett volna legalább egy csepp a Makkabeusok véréből és

megmondotta volna bátran, mi az oka annak, hogy Magyarországon ma különösen a zsidók és a munkások helyzete olyan nyomorúságos.

— Szerettem volna és velem együtt, sokan szeretnék volna, ha dr. Adler, fájának és felekezettnek eme kiváló képviselője, pontosabban megmondotta volna azt, amit Székely Ferenc ur csak egy irt körül, hogy „a magyar zsidóljak nagy része bizonyos körülmények folytán a külföldön kénytelen tanulmányaikat folytatni.” Szerettem volna, ha dr. Adler megmondotta volna, hogy mind az azért van így, mert

Magyarország élén most egy elvetemedett, gyilkos rablóbanda áll, amely a gyilkosságokat, rablásokat és aljasságokat intézményessé tette. Mindezt dr. Adler nagyon helytelenül elmulasztotta megtenni.

— Engem egyebként nem érdekel a hitkönyvben az öt dolláros követelés. Az egyet még az urak megékeztése előtt elhatározták, hogy,

Önöknek egy vasat sem ad, az egyet pénze tehát biztonságban van

Igy beszélt a goromba amerikai Székely Ferencnekkel Newyorkban. Oh, derék goromba amerikai, akinek tudósítónk Newwald H. Jenőnek mond és akinek alighanem Newwald Haim Jenőnek hírnak, kár, hogy az egész beszédet nem tudjuk szó szerint közölni. Mert ebben a beszédben, bizonyára benne volt az is, hogy mi van azzal a bizmállyal, amit ugyanezek az urak a Joint pénzéből Budapest fővárosának ajándékoztak? Ugyanannak a Budapestnek, mely alig egy héttel ebből, az összes zsidó tanítókat elbocsátotta állásukból. Igen, mikor a rabszolgákat Isten megakarja szegényíteni, „ruach sótuszt” bocsájt rájuk. Szegény magyarországi zsidóknak nincs meg az erejük ahhoz, hogy Székely Ferencnek néprontó politikájáért megfizessenek. Isten, ruach sótuszt bocsájt rájuk, hogy Amerikába menjenek azért az erkölcsi pofonért, ami már olyan régen kijárt nekik és amit a derék goromba Newwald Haim Jenő közretételével most meg is kaptak.

— **Házasság.** Kertész Rezső marosvásárhelyi kereskedő folyó hó 7-én házasságot kötött Glück Renével, Glück Ignác mérnök, vegyészeti gyáros leányával Gyulafehérvárt.

— **Prefektusok értekezlete Kolozsváron.** Erdély és a kapcsolt területek vármegyei prefektusai vasárnap, február hó 12-én Kolozsváron az Egységesítő Bizottság nagytermében közös értekezletre gyűlnek össze. Az értekezleten valószínűleg a kormány két tagja, Cosma miniszter és Zigre kisebbségi államtitkár is meg fognak jelenni.

— **Özv. Szántó Bertalanné meghalt.** Február nyolcadikán, 61 éves korában, rövid szenvedés után meghalt özv. Szántó Bertalanné, a kolozsvári izr. nőegylet volt elnöknője. Temetése február 9-én, délután három órakor lesz a Cafa Regele Ferdinánd 68 számú gyászházából. Az elhalálozott matróna típusa volt a nemes értelemben vett zsidó nőnek, a zsidó társadalmi akciókban állandóan résztvevő és meleg istápolója volt a zsidó intézményeknek. Halálában is méltó volt egész élete művéhez. Végrendeletében számos zsidó intézményről bőkezűen megemlékezett. Az elhunyt fia, dr. Szántó Zoltán, Szántó Miklós és fivére, Grosz Frigyes gyászolják.

David Kohn meghalt

Leginkább művészek és műértők tudtak róla. Szent áhitattal beszélték a finom és nagyvelésű tehetségéről, portréiról, amelyeken két-három vonást úgy megrajzolt, hogy ezzel az arc minden jellegzetességét tükröztette, de egyben az ember egész lelkét: a gonoszt az alsó ajkán, az álnokot a szempilláján, az akaratoszt az állán, a butát a homlokán, az erőszakost az orr és felsőajak közötti részen. A jókat és nemeseket nem élte ki soha, ugy másolta őket, ahogy vannak, tökéletes plasztikát adott róluk és a képről sugárzott a jóság, a becsület, az önfeláldozás, a lelkesedés szentsége. Hetven esztendőskoráig tanított és aki nála tanult, nem tudott szabadulni a halása alól.

„Der heilige Kohn” — ez volt a neve a bécsiek között. És ez nem a pikurájára vonatkozott csak, hanem az életére is. Ugy élt ijuságától hajlott öreg koráig mint egy rabbinus, aki megriad egy patázna gondolattól. Peszach előtt megjelent a hitközség házában, lefizette a macesz-pénzt, de elment a műhelybe is, meggyőződni, zsidó előírás szerint megy-e minden és amikor házához szállították a maceszt, felült a kocsis mellé. Mert az uton könnyen kicserélhetik a csomagokat. Szukot előtt pedig a leg-tökéletesebb eszrogot és legkecsesebb lulovót választotta és úgy vitte a ködös alpesi reggeliken a templomba, ahol nagyobb tekintélye volt minden gögös pénzeszsáknál, aki a templomszolgával hozta a kezgyszereket a zsina-gógába.

David Kohnnak a császár is ült. És a két öreg szivarfüst mellett gyakran elbeszélgetett politikamentes dolgokról.

A piktor bizalmasainak elmondotta, hogy egyszer a császár hozzálépett és ezeket mondta:

— Valaki az embereim közül figyelmeztetett, hogy a Burg szomszédságában a Ringen egy Kohn nevű butorgyáros raktárt helyezett el és a nevét nagyon provokálóan hirdeti. Azt feleltem, hogy a Kohn nemesi név és csak hirdesse tovább, ahogy akarja. Igazam volt, mester?

— Hogyne, felség — mondotta David Kohn — előkelő papi származásra vall a név, én magam is büszke vagyok erre a névre.

— No de azért a habsburgi nemesség is valami?

— Hogyne, hogyne — felelt a piktor — ez is jó nemesség, de korántsem olyan régi, mint a kohanitaké.

A császár jóízűt nevetett és szivarral kínálta meg a festőt.

— Mi nemes emberek éljünk jól — mondotta.

David Kohn irodalommal is foglalkozott. Utóbbi időben barátairól, akik sűrűn döltek ki az élők sorából, nekrológokat írt zsidó lapokba. Mig ime, belőle is nekrológ lett.

sz. i.

— **Az egyetemi rektor a diáksághoz.** A kolozsvári egyetem rektora felhívás intézett az egyetemi hallgatókhoz, amelyben figyelmezteti őket, a legutóbbi időben megismétlődött tüntetések kapcsán súlyosan elítél minden olyan cselekményt, amelyek méltatlanok az egyetemi hallgatókhoz és ártnak az egyetem hírnevének. Bármelyik egyetemi hallgató tagja lehet valamely politikai pártnak, de nem engedhető meg, hogy mint egyetemi hallgatók csoportosan tüntessenek politikai párt mellett, vagy ellen. A diákság nem lehet egy párt politikai eszköze. Nagyon sajnálatos, hogy a román diákság, amelynek példát kell adnia a türelemről és civilizációról, olyan cselekményekre ragadtatja magát, amelyeket sehol a világon az egyetemi hallgatók el nem követtek. Kéri a diákságot, hogy tanúsággal és olvasással használjon a hazának és a népnek, mint tüntetésekkel, mert ez csak romboló építés helyett.

— **Jeimezes bál az angol követségben.** Bukaresti munkatársunk jelenti: Az itteni angol követség legutóbb jeimezes bált rendezett, amely főtűntést keltett az álarok és jeimezes sokféleségével. A bálon a következő személyiségek vettek részt: A királyné bizánci kosztümben, Marioara hercegnő odalisk toalettben, Starcia báróné mint marquise, Irene Procopiu a királyné udvarhölgye second-empire ruhában, Carp Péter felesége török jelmezben, Duca külügyminiszter felesége nemzeti viseletben, Wewerka, a csehszlovák követ felesége csehszlovák nemzeti viseletben, Butulescu kisasszony mint velencei hercegnő, Ghika hercegnő hollandi kosztümben, Gordon mint Carmen, Madame Negulescu orosz ruhában, Seydauer kisasszony mint belle jardinière, G. Mavrodí és neje mint Colombine és Colombiuk, Colette Blank (Blank Aristid leánya) török kosztümben, Sobkes ki asszony mint Diana, Millington-Drake kisasszony mint Polichinelle, a férfiak közül Lupu kapitány Meisztónak volt öltözve, Peillon örnagy cowboynak, Roget ur mandarinak, Lahovári Sándor rendőrnek és Demostenes Mavrocordat lengyel hercegnek. A bálon résztvevő a király is.

— **Maximálják a vendéglői és kávéházi árakat.** Többbizben megirta az Uj Kelet, hogy a kolozsvári városi tanács maximálni készült a kávéházi s vendéglői árakat. Erre az intézkedésre azért lett volna szükség, mert a kávéosok és vendéglősök állandóan emelték az árakat s ez az emelés nem állott arányban a piaci árakkal. Konkrét panaszok érkeztek a polgármesteri hivatalhoz egyes étermek ellen, amelyek 50-60 százalékkal drágábbak más vendéglőknél. Pop Julián polgármester magához kerette a vendéglősöket, akik küldöttséggel jelentek meg a városházán és előadták azokat az okokat, amelyek az árak emelésére kényszerítették őket. Előadták, hogy a élőállat ára most harminczben ment fel s így a hus is megdrágult. A borjulás példánál, melyet eddig nyolc leírás árultak, ma 14-16 leibe kerül kilogramonként. A drágulás másik oka az, hogy az állam a bőrkivittelt megtiltotta s a nyersbőr ára emiatt esett. Ezt a differenciát a mészárosok a hus megdrágításával igyekeznek behozni. A vendéglősök kijelentették, hogy még a felemelt árak mellett is ráfizetnek üzletükre melynek rezsije a forgalom 60 százalékát teszi ki. Ehhez jön még a tiszázalékos luxusadó s a pincérek jutaléka, ami teljesen felemészteti a jövedelmet. Kijelentették, hogy a kolozsvári kávéházak és étermek csőd előtt állnak, mert a bankokban nem tudnak eleget tenni fizetési kötelezettségüknek. A polgármester megígérte, hogy a vendéglősök ügyét alapos vizsgálat tárgyává teszi. Az étermesek panaszával szemben a város ipari ügyosztálya birtokában van a husiparosok szövetségének hivatalos átiratának, mely szerint a hus ára hónapok óta nem emelkedett, sőt hanyatló tendenciát mutat. Crainic tanácsos teljesen alaptalanak jelentette ki a vendéglősök panaszát, mellyel csak a szükségessé vált maximálás alól igyekeznek kibujni. A maximáló reudelet röviden meg is jelenik.

Elfogtak egy veszedelmes tolvajnt. Az ilfovi ügyészség körözövele alapján Rosenfeld Jenő, a kolozsvári detektívtestület egyik legügyesebb tagja elfogta Szalavetzky Mária notárius betörőnt, aki az egész ókirályságot végigfosztogatta. Legutóbb egy ploesti bojár rabolt ki. Cselédnek állott be a milliomos földbirtokoshoz s egy éjjel behatolt gazdájának a hálószobájába s revolverrel kényszerítette, hogy a házban levő értéktárgyakat átadja. A rablott ékszerekkel, melyek értéke kétszáz ezer lei, még ugyanazon az éjszakán Bukarestbe ment. A fővárosban beállított egy Mária-királynő-úti ékszerészhez s megkérte, vizsgálja meg az ékszereket, hogy nem hamisak-e. S mialatt az ékszerész külön kamarába vonult vissza, Szalavetzky Mária a nyitott Wertheim-kasszából magához vett százhuszezer leit és az ékszerek hátrahagyásával bucsut mondott a regátnak és Kolozsvárra jött, ahol költsékes életmódjával csakhamar feltűnt a rendőrségnek s most az ügyészség fogházában várja, hogy visszazárlítsák Bukarestbe.

Legugrott a robogó vonat. Szabolovics József dési szabósegéd tegnap a Szamosvölgyi vonattal Kolozsvárra akart jönni, hogy munkát keressen. Nem volt pénze s jegy nélkül szállott fel a vonatra. Mikor a kalauz benyitott abba a kocsiba, ahol Szabolovics is ült, a fiatal ember ijedtében kiugrott az abiakon. A vonat kerekelt fejét, lábát levágta a szerencsétlennek, aki azonnali szönytelt. Holttestét a kolozsvári törvényszéki bonctani intézetbe szállították.

* **Legszebben csak Czinknél festhet és tisztíthat. Dézma-utca 5.**

A Tarbut új vezetősége

A vasárnapi Tarbut-közgyűlés megválasztotta az egyesület új vezetőségét. A központi vezetőség kolozsvári tagjainak névsorát tegnap közzöltük, a vidéki tagok a következők:

34. Ábrahám József Hateg, 35. Bartha Elemér Arad, 36. Boros Pál Nagybánya, 37. Brecher Ede Borszék, 38. Deutsch Simon Naftali Bánffyhyrad, 39. Eiszig Jakab Borszék, 40. Elefánt Ábrahám Dés, 41. Dr. Harsányi Jenő Dés, 42. Hirsch Hermann Székelyudvarhely, 43. Dr. Hirsch Jenő Somkerék, 44. Jeremiás Ignác Nagyilonda, 45. Klein Jakab Bánffyhyrad, 46. Kallós József Arad, 47. Kalmár József Arad, 48. Klein Vilmos Szatmár, 49. Krausz Samu Blaj, 50. Kupferstich Armin Sepsiszentgyörgy, 51. Dr. Markovits Mihály, 52. Nussbaum Sámuel Nagyvárád, 53. Nussbacher Manó Szentpál, 54. Ruffel Jónás Borszék, 55. Salamon Jakab Nagybánya, 56. Salamon Manó Aranyosgyéres, 57. Stösszel Lipót Naszód, 58. Szesen Henrik Arad, 59. Trattner Vilmos Baróth, 60. Dr. Weisz Fülöp Székelyudvarhely.

A kolozsvári fiókegyletbe beválasztottak:

Helyi elnökség:

Elnök: Grünfeld Mayer. Társelnökök: Janovitz Géza, Szántó Miklós. Alelnökök: Farkas Lajos, Dr. Hirsch Gyula.

Helyi ügyvezetés:

1. Biró Andor, 2. Boskovits Dezső, 3. Dr. Fenichel Mór, 4. Feuerstein Béni, 5. Friedmann Hermann, 6. Grün Lázár, 7. Gutfried Adolf, 8. Dr. Horváth Jenő, 9. Dr. Kertész Jenő, 10. Kertész Márton, 11. Dr. Klein Miksa, 12. Klein Sámuel, 13. Pintér Bertalan, 14. Rimóczi Jakab, 15. Rosenfeld Armin, 16. Sajovits Náthán, 17. Seelenfreund Sándor, 18. Székely Imre, 19. Dr. Spitzer József, 20. Wertheimer Izidor, 21. Zelig Samu.

Helyi választmány:

1. Ausländer Lajos, 2. Boros Bernát, 3. Boschán Géza, 4. Braunfeld Henrik, 5. Braun Emil, 6. Buchwald Izsák, 7. Buxbaum Benjámán, 8. Diamantstein Lázár, 9. Enczweig Samu, 10. Id. Feuerstein Kálmán, 11. Fischer Kálmán, 12. Frischmann Pál, 13. Fruchter János, 14. Gazda Mór, 15. Gerő Zoltán, 16. Grünfeld Lajos, 17. Grünwald Géza, 18. Grünwald Mihály, 19. Grünwald Samu, 20. Guttman Chaim, 21. Guttman Márton, 22. Herskovits Imre, 23. Hirsch Hermann, 24. Holländer Sándor, 25. Imre Lajos, 26. Janovitz Vilmos, 27. Klein Jeremiás, 28. Lázár Izsák, 29. Lázár Lajos, 30. Lampel Adolf, 31. László Jenő, 32. Lebovits Gyula, 33. Léb Hermann, 34. Léb Miksa, 35. Lederer Albert, 36. Mezei Géza, 37. Naftali Simon, 38. Dr. Neufeld Jenő, 39. Pollatsek Izidor, 40.

Rosenberger Samu, 41. Rosenfeld Mór, 42. Rosenthal Mihály, 43. Sámuel József, 44. Schwartz Jakab, 45. Schwartz Izidor, 46. Schwartz Márton, 47. Schwartz Miksa, 48. Simon M. Lajos, 49. Sole Sándor, 50. Spéter Mór, 51. Spitzer Mózes, 52. Stauber József, 53. Steiner János, 54. Dr. Steiner Pál, 55. Stotter Aladár, 56. Dr. Szarvas Jakab, 57. Szilágyi Adolf, 58. Ujhelyi Ignác, 59. Vadász Jenő, 60. Vogel Izsák, 61. Waldner Mór, 62. Wald Menyhért, 63. Dr. Wartemberg Márton, 64. Weisz Elek, 65. Weisz Gyula, 66. Weisz Kálmán, 67. Wertheimer Fülöp, 68. Dr. Wertheimer Manó, 69. Winkler Mór, 70. Zádor Benő, 71. Zodik Jenő, 72. Zodik Károly, 73. Dr. Farkas Mózes, 74. Hecht Richárd.

KÖZGAZDASÁG

Az agrárreform és a többtermelés

Az Uj Kelet február 1-én megjelent számában az Uj Kelet tudósítójának ama kérdésére, hogy mily eredménnyel járt az agrárreform a többtermelés szempontjából, az erdélyi földművelésügyi reszort egyik szakreferense, Retter János az éragadtatás hangján mondja: Az eredmény „kittünő”, az „uj földbirtokosok” (a kényszerbérlet folytán földhöz jutott parasztok) „gyönyörű” eredményeket értek el. Ezt az eredményt Erdély 21 vármegyéjének 1920 és 1921-ben bevetett területeinek statisztikájával igyekszik bizonyítani. A közölt adatok alapján azonban a statisztika végösszegeiből világosan még a következők tűnnek ki: 1920-ban 1,249.434 hold volt a bevetett terület, 1921-ben 1,452.019 hold, tehát 1921-ben 202.585 holddal többet vetettek be. Csík, Szatmár és Háromszék vármegyén kívül a többi 18 vármegyében bevetett terület emelkedett. Csikmegyében 7.284 hold, Szatmármegyében 27.775 hold és Háromszék megyében 26.727 hold a csökkenés. Átlagszámítás szerint, ha a 202.585 holdat a 21 vármegye között felosztjuk, 1921-ben megyénként átlag 9646 holddal vetettek be többet, mint 1920-ban. Ez az a bizonyos „kiváló” és „gyönyörű” eredmény. Eredménynek ez is eredmény, ha nem is épen „kiváló” és „gyönyörű”. Retter János azonban tévesen tünteti fel ezt az eredményt az „uj földbirtokosok” érdemének. Hogy az igazságot megközelíthessük, gondoljunk vissza az 1920 évre, amikor a birtokosok az 1919 év tanulságain okultak és alig vetettek be valamit. Nem akarták magukat annak kitenni, hogy egyrészt a trágyázott és szántott, másrészt a bevetett terület tavaszai, az agrárbizottság kiszállásakor esetleg a parasztságnak jussou.

Az 1921 év rendezettebb jogviszonyokat teremtett. A birtokos, ha nem is tudta, hogy véglegesen birtokának melyik része maradt meg neki, nagyjából tájékozva volt és biztos volt abban is, hogy amit 1921-ben szánt és vet, azt ő is fogja aratni. A 202.585 hold vetéstöbbletet tehát nem az „uj birtokosok”, hanem ama régi birtokosok érdeméül kell elkönyvelni, akik biztosabbnak érezve maguk alatt a talajt, dolgozni mertek.

Ha majd a kisajátítás végleges állapotot teremt s a birtokosok a megmaradt birtokrészt véglegesen sajátuknak fogják érezni és tudni — a birtokosok a belterjes gazdálkodást ismét megkezdik: a bevetett területek igaz statisztikája pedig újabb száz ezer holddal fog növekedni. Biztosítom Retter Jánost, hogy a birtokosoknak meghagyott, illetőleg meghagyandó 200 holdon felül, minden további 100 hold meghagyása a 21 megye vetéstatistikájában újabb 100.000 hold vetéstöbbletet eredményezne.

Nagyon célszerű lesz a jövőben, hogy amikor az 1922 év vetéstatistikáját összeállítják az 1921 és 1922 év statisztikája mellé egy háborús és egy békebeli év vetéstatistikáját is közöljék. Így minden félreértést kizáró igaz következtetéseket vonhatunk le és ki fog derülni, hogy az agrárreform mai formájában megöli a többtermelést.

Klein Albert, oki. gazda.

Zürichi tőzsde febr. 8. Nyitás. Berlin 255, Newyork 512, Mtlánó 2440, Prága 970, Budapest 79, Zágráb 165, Varsó 15, Bécs 16, osztr. kor. 8.

Valutapiac:

Páris, febr. 7. Bukarest 850, London 5140, Newyork 11840, Belgium —, Róma 56, Svájc —, Prága 2225, Berlin 527/32, Bécs 3/8, Budapest —, Belgrád —, Zürich 23150.

Prága, febr. 7. Dinár 6625, márka 2625, leva 3425, svájci frank 1025, norvég kor. 836, dán kor. 1061, svéc kor. 1345, török lira —, líra 24653, francia frank 44050, font sterling 22750, dollár 5225, osztr. kor. —, holland for. 1911, lengyel márka 143, magy. kor. 815.

Berlin, febr. 7. Lei e.f. —, Amsterdam —, Brüsszel —, Krisztiania 3283, Kopenhága 4125, Stockholm 5215, Helsingfors —, Róma 95, London 876, Newyork 202, Páris 1700, Zürich 394750, Madrid —, Bécs 680, Prága 380, Budapest 3150.

Zürich, febr. 7. Berlin 25250, Amsterdam —, Newyork 511, London 2218, Páris 4320, Mtlánó 2420, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Krisztiania —, Madrid —, Buenosayres —, Prága 96250, Budapest 7750, Zágráb 165, Bukarest —, Varsó 16, Bécs 17, osztr. kor. 8.

Budapest, febr. 7. Lei 506, Napoleon 2540, font sterling 2350, leva —, dollár 653, francia frank 5525, márka 337, líra 3000, osztr. kor. 800, rubel 5250, szokol 1232, svájci frank —, dinár 852, lengyel márka 1950.

Bukarest, febr. 8. Márka 68-69, leva 87-89, török lira —, font sterling 550-560, francia frank 1110-1115, svájci frank 25-26, líra 590-600, dramma —, dinár 185-190, dollár 134-135, Napoleon 485-475, arany 465-475, ezüst —, osztr. kor. 230-240, magy. kor. 22-23, szokol 255-235, lengyel márka 440-450.

Albírtoktak megtört szívvel tudatják, hogy a legjobb anya, testvér, nagynya és rokon

özv. Szántó Bertalanné szül Grósz Róza

f. hó 8 án délben, életének 61. esztendőjében elhunyt.

Földi részait február hó 9-én, csütörtök délután 3 óraker fogjuk a Calea Regele Ferdinand 68 számú gyászszobából az izr. sírkertben lévő családi sírboltba örök nyugalomra kísélni.

Áldás volt élete! Áldott emlékezete!

Cluj—Kolozsvár, 1922 február 8-án.

Zoltán és Miklós, gyermekei.

Frigyes, Fanny, Pál, Anna, testvérei. Szántó Miklósné sz. Farkas Erzsébet menyje.

Ágnes és György, unokái.

Dr. Vajda Lipót és neje sz. Richter Lea nagybátyja és nagynénje.

Lindner Armin, dr. Szántó Pálné sz. Metz Irén, Grósz Frigyesné sz. Nyárády Erzsébet sógora, sógornői.

Weisz Ilon, Lindner Jenő, Szántó Kata, István, Ferenc, Bertalan Éva unokahugai, unokaöccsei.

Lénárt Vilmos, Weisz Oszkár rokonai. Koszorúk mellőzését kérjük.

Színház után az elite közönség találkozó helye a **Central Buffet**

Sadchen-urak!
— nem hivatásosak is — kik valóságos, finomabb házaknál bejáratosak, kérem közöljék címüket: Magas, jömegejelenésü, érettségizett és zsidóban is tanult intelligens fiatal ember részére, tekintélyes családból. Saját üzlettel bir. — Leveleket „Elsőrangú” jelige alatt „Rec-lama” hirdetőiroda, Cluj, Piata Unirii 4. továbbít. 3201-I

muta Eftim heust darab
fiatal mutat házba címsz tel. U a jele el is
katárs néhány közölté délyi k
Bukara ria az Ferenc alkaloi minder kifejez hozzáj jó és n
Bukare ták fel rul Na darabj miniszl
Csütört
Péntek
Szomb
Szomb
Vasár
Vasár
Hétfő:
A műs
A az Alarc harmads Poór Li — Offe 14-edsze évad le bach-ot. emeli, Géza, a játszani V. Hegy Ducí, iz Az Offe bérletzi Támár. csaknem zenekarr operáján forró ha művészi bemutatá ambicióv Támár p szünetber
A Csütörtő regény, táció. hogy kü járjon, Szombat szenzáció szerelmi mor erkő jelennek és rendez mert val — Urán legnaggy Dubarry.

SZINHÁZ

A „Prometheus“ Désen. A napokban mutatta be Gáspár Jenő színtársulata Viktor Eftimiuinak nagyszerű drámáját a „Prometheus“. A közönség melegen ünnepelte a darabot és kitünő interpretációit.

Gellért Irén sikere Aradon. Egy fiatal tehetséges kolozsvári drámai művész mutatkozott be Aradon, az ottani városi színházban. Gellért Irén. A Névtelen Asszony címszerepét játszotta teljes kiforrott művészetel. Ugy értesülünk, hogy az aradi színház a jeles művésznőt elsőrangú szerepekre már el is szerződtette.

Bartók Béla Erdélybe jön. Bukaresti munkatársunk jelenti: Isac Emil erdélyi művészeti felügyelő néhány nappal ezelőtt a jövőroiban tartózkodott és itt közölte, hogy Bartók Bélának engedélyt adott egy erdélyi körútra.

Az „Ördög“ feltárazta előtt Bukarestben. Bukaresti munkatársunk jelenti: A Teatrul Regina Maria az utolsó héten reprízben kétszer előadta Molnár Ferenc „Ördög“-ét. Az itt is jólismert vígjátékot mindkét alkalommal feltárazta végig és a közönség minden felvonásban számtalanszor adott tetszésének kifejezést. Ehhez a sikerhez bizonyára nagymértékben hozzájárult az, hogy a fordítás, mint mondják, nagyon jó és még a molnári szójátékokat is sikerülten visszaadja.

Csernovicban Nemzeti Színház nyílt meg. Bukaresti munkatársunk jelenti: Csütörtökön este avatták fel Csernovic első nagy román színházát, a Teatrul National, Devilla: Vlaicu Voivod című történelmi darabjával. A megnyitáson résztvett Nistor bukovinai miniszter és az angol, a lengyel és az osztrák konzul.

HETI MŰSOR

Magyar Színház

Csütörtök: Álarcok. [Ujdonság másodszer. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 94. sz. B.]

Péntek: Álarcok. [Ujdonság harmadszer. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 95. sz. C.]

Szombat d. u.: Sárka csikó. [Nyolcadik ifjúsági előadás, igen olcsó helyárrakkal. Szentgyörgyi István fölépésével. Előadó: Kende J. Széver.]

Szombat este: Kék mazar. [Operettujdonság hetedszer. Rendes helyárrakkal. Általános bérletszűnetben.]

Vasárnap d. u.: Beoltott Adolár. [Operettujdonság nyolcadszor, olcsó helyárrakkal.]

Vasárnap este: Offenbach. [Operettujdonság tizenegedszer. Részben új szereposztással. Rendes helyárrakkal. Általános bérletszűnetben.]

Hétfő: Offenbach. Operettujdonság tizenötödszer. Rendes helyárrakkal. Általános bérletszűnetben.]

A másorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

A színházi iroda hírei:

Álarcok, Biró Lajos új négyfelvonásos drámája az Álarcok csütörtök este másodszer, pénteken este harmadszor fog színrekerülni. Az Álarcok főszerepeit Poór Lili, Laczkó, Hajnal Klári, Táray, Janovics Jenő, Forgács Sándor, Oláh Ferenc, Lengyel Vilmos játsszák. — Offenbach — kettős vendéggjátékkal. Vasárnap 14-edszer, hétfőn este pedig 15-ödször adják az idei évad legnagyobb sikerű operettujdonságát, az Offenbach-ot. Ezeknek az előadásoknak az érdekességét emeli, hogy a címszerepét mind két estén Örvössy Géza, a brassói színház énekes bonvivánja fogja játszani vendégként. Eugéniát mind a két estén V. Hegyi Lili fogja játszani. Sereg Marcsa, Kabdebó Duci, Izsó, Nagy Gyula régi szerepeiket tartották meg. Az Offenbach-nak mind a két előadását általános bérletszűnetben, de rendes helyárrakkal tartják meg. — Támár. Reggeltől a késő délutáni órákig folytak csaknem megszakítás nélkül teljes apparátussal és zenekarral Bródy Miklós dr. hatalmas és modern operájának, a Támár-nak az előkészületei. A próbák forró hangulatából ítélve az idei évad legnagyobb művészi szenzációját várhatja a közönség a Támár bemutatásától. Mindenki valóságos odaadással s ambícióval készül a komoly feladat megoldására. A Támár premierje kedden este lesz általános bérletszűnetben.

A mozgók műsora: Apolló-mozgóban: Csütörtök, péntek Az apacsford, érdekfeszítő filmregény, kedvesen mulató kalandortörténet, imitáció. Főszerepben Friedrich Zellnik. Egy lord, hogy külön kalandvagyó menyasszonya kedvébe járjon, nagyszerű apacs-kalandot játszik el előtte. Szombat, vasárnap a stockholmi Svenska-gyár szenzációja, A fjordok rózsája. Egy meghatározott szerelmi történet keretében, a zord éghajlatu, komor erkölcsű, általunk alig ismert svéd szigetek jelennek meg előttünk. A film nemcsak történeténél és rendezésénél fogva, de azért is rendkívül értékes, mert valóságos néprajzi kuriózumokat mutat be. — Uránia-mozgóban: Csütörtök, a téli filmévad legnagyobb látványos történelmi filmje, Madame Dubarry. Lajos király szépséges kedvesének szo-

moru életregénye, az okos, uralkodni vágyó, milliókat pazar kézzel dobáló asszony története, ki egyik legfőbb oka volt a francia forradalom irtó rombolásának. A filmremek, a rendezői művészet valóságos iskolapéldánya. Ezekre menő tömegek korhű öltözetben és környezetben mozognak előttünk. Meg-elevenedik a bűnös gyönyörökbe sülyedt versaillesi udvar, káprázatos pompájú élete, a forradalom nérvivatarának tombolása. Főszerepben Pola Negri, Harry Lietke, Emil Jannings. Pénteken, Szenvedés az élet, Gustav Meyring világhírű regénye filmen. Szombat, vasárnap, végtelenül bájos, kacagató vígjáték, Henny Porten kettős női főszerepben, Előbb a Hannát, aztán a Pannát. — Egyetem-mozgóban: Csütörtök, péntek, szombat, az amerikai Pathé-gyár mesterműveinek gyöngye, A kődon túl, dráma az amerikai tengerészek életéből, női főszerepben a szépséges és közkedvelt Nazimova. Vasárnap Alexandra, megkapó szerelmi dráma, főszerepben Henny Porten, Richard Voss világhírű regénye után.

Főszerkesztő: **Dr. FISCHER JÓZSEF**
Felelős szerkesztő: **MARTON ERNŐ**
Kiadó: **KADIMA** kiadóvállalat r.-t.

Szerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 48 - Kiadóhivatal: Brassai-utca 10. sz.
Fiókkiadóhivatalok: Nagyvárad, Deák F.-utca 9. Arad, Str. Alexandri 1.

Előfizetési ár havonként 30 lef
Egyes szám ára mindenütt 1 lef 50 bani
Hirdetéseket milliméteres díjazás szerint veszi fel a kiadóhivatal

Hirdetmény PÁSZKA ügyben!

A közelgő Pészachra csak a megrendelt pászkamennyiség lesz kisütve. Figyelmeztetjük a közönséget, hogy szükségletét rendelje meg legkésőbb február hó 20-áig a hitközség Titkári Hivatalában, str. Tabacariilor [Timár-utca] 1 sz. a. különkénti 2 lei előleg lefizetése mellett. Könnyíteni óhajtván az előjegyzést a közönségnek, még a következő helyeken lehet azt eszközölni: Bész Ávrohom-imaház Malom-utca Löwy József samesznél. Sász Chevra Széchenyi-tér Berger Judánál. Poala Cedek-imaház Forduló-utca Mendelbaum Izidor titkárnál. Chevra Kadisa-imaház Szentlélek-u. 1 sz. Ohlbaum Ábrahám eljárónál, Glanc Ármán pénzeszedőnél, Lax Hermann pénzeszedőnél. Akik eddig ingyen, vagy kedvezményes áru pászkában részesültek, előleg nélkül is jegyezhetik elő szükségletüket.

Cluj, 1922 február hó.

Az aut. ort. izr. hitközség pászkakezelőse.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Az Albina Intrepozite si Comerciala Anonima igazgatósága vezérigazgatói és egy áruraktári igazgatói állásra ezennel pályázatot hirdet.

Pályázóktól megkívánatlik, megfelelő elméleti képzettség, kellő anyagi garancia és minden tekintetben kifogástalan előélet, a román, német és magyar nyelvből perfect tudása, továbbá, hogy export-import ügyletekben a legteljesebb jártassággal bírjanak.

Felhívatnak a pályázni szándékozókat, hogy lepecsételt részletes ajánlataikat igényeik megjelölésével legkésőbb február hó 15-ig az Albina Takarékos és Hitelintézet cluji fiókjánál adják be.

Ugy a vezérigazgató, mint az áruraktári igazgató részére a most épülő áruraktári épületben modern lakás biztosítottatik.

Pályázni szándékozókat részletesebb tájékoztatót nyervehetnek az Albina Takarékos és Hitelintézet cluji fiókjánál.

Cluj, la 31 Januarie 1922.

Az Albina Intrepozite si Societate Comerciala Anonima igazgatósága

Hetenként friss szállítmány 1304

Clark és olasz cernákból, D. M. C. pamutokból, Grohmann 48 és 24-es cernákból és mindennemű rövidárúkból érkeznek

Blum Testékhez

Nagyvárad—Oradea-Mare. — Telefon 703.

Breuer és Róna

nemzetközi szállítási és bizományi vállalat
ORADEA-MARE. Interurban telefon 5—55.

1240

Szállít bármely országból egész Románia területére vagonteleket és darabárakat biztosítással. Olcsó díjtételek. Külön árúbiztosítási osztály

FELHÍVÁS

Az Albina Intrepozite si Societate Comerciala Anonima cég a Baross-téren épülő közraktári épülete földszintjén levő 6 bolthelyiséget a hozzá tartozó raktárhelyiségekkel 1922 május 28-tól kezdődően bérbeadni óhajta, miért is ezután hívja fel az érdeklődőket, hogy a bérbevenni szándékoló helyiségekre vonatkozó lepecsételt részletes ajánlataikat üzletük körülírásával 1922 február hó 28-ig az Albina Takarékos és Hitelintézet cluji fiókjához adják be.

A bérbeadandó helyiségek rajzai s méretei az Albina Takarékos és Hitelintézet cluji fiókjánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Cluj, 1922 február hó.

Az Albina Intrepozite Societate Comerciala Anonima

3214—I.

Szilágyi Eleonora R.-T.

Alánlja: Likőr, rum különlegességeit. Elsőrendű pezsgőit és borait. Szesz nagyraktár.

Gutfried és Herskovits

Oradea-Mare — Nagyvárad
Plata Unirel 12.

1289

Erdély legnagyobb és legszolidabb importőrjei. Állandó gyári lerakat Chemnitz kötött-szövött árukból, ugymint horgolt nyak kendők, mindennemű harisnyák, szvetterek, sálak stb. Nagy raktár mindennemű Harlandi olasz D.M.C. cernák és pamutokban.

Megrendeléseket postán eszkozlünk.

BOLOND

az aki ügynöktől vesz drága essencet, míg nálam a legfinomabb

liquer essenziákat

megrendelheti utánvét mellett

75 lei kilogramonkénti árban

Glück Henrik

Oradea-Mare (Nagyvárad)
Calea Vict. volt Kolozsvári-u. 74. 1294

Nagymennyiségű lámpaáru, cseh táblaüveg, karlsbadi porcellán és Dittmar-féle lámpaáru érkezett.

DEUTSCH R. I.

üveg és porcellán nagykereskedés részvénytársaság

Oradea-Mare — Nagyvárad
Str. Nicolae Jorga (v. Zöldta-u.) 4.

TELEFON 71.

1268

Pontos és szolid kiszolgálás.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó Ára 1 lel. Vastagabb betűvel 2 lel.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Eladó egy szalon garattura, egy nagy álló tükrös és egy női íróasztal székekkel. Cím Majális-u. 2.

Raktárnoki, üzletvetői vagy hasonló állást keres a kereskedelmi és gabona minden ágában több évi praxissal rendelkező 46 éves, nős, izr. azonnali belépésre, románul beszél, vidékre megy. Címe Schlesinger Testvérek, Aba-Julia 3215-1

30 éves jobb iparos, izraelita, benősiúne üzletbe, vagy birtokba Elvenne gyermektelen özvegyet is. Leveleket, Türekvő" alatt a kiadóhivatalba. 3337-1

Negyerő modoru, rendkívül megbízható urnó, ki 7 évig saját fűszer üzletét vezette, románul beszél, nyolcezer lei letéttel alkalmazást keres. Ajánlatokat „Komo-y" jeligére a kiadóba kérek. 3328-1

Leszerelt katona bőrkészítő segéd állást keres. Ajánlatokat „Leszerelt" jeligére a kiadóhivatalba. 3334-1

Zsidó leány nevelőnői vagy társalkodónői állást keres. Leveleket „Nevelőnő" jeligére a kiadóhivatal továbbít. 3336-1

Elszeréném Széchenyitér közelében levő szoba, konyhás lakásomat hasonlóval a belváros bármely részében. Cím a kiadóhivatalban.

Hat középiskolát végzett talmudista perfekt héber nevelői állást keres. Cím Klein Bertalan Szilágycsch. 3339-1

500.000-600.000 leivel társat keresek azonnalra. Cluj, Főter közelében legjobb helyen levő üzlet-helyiségemhez. Leveleket „Tars" jeligére kiadóhivatalba kérek. 3208-1

Házvezetőnőnek ajánlkozók intelligens 34 éves özvegy izraelita asszony idős, magános urhoz. Cím a kiadóhivatalban. 3222-1

25 éves bőrkészítő segéd úgy az en-gros, mint a detailban teljesen jártas, a magyar és német nyelvet perfektül, a román és szerb nyelvet pedig törve beszél, jó bizonyítványokkal, erdélyi nagy cégnek üzletvezetője volt, keres azonnal állást. Szíves megkeresések „Bőrkészítő" jeligére a kiadóhivatalba kérek. 3331-1

Boeskor, mosótalp, fel-sőbőr és szíjgyártóblank

Állandóan nagy készlet kicinyben és nagyban, legolcsóbb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is elküldjük. — Jelenlegi talp és bocskor ára 65-70 lei. — vagontételnél 5 százalékos kedvezmény. **SÁMSON BÖRGYÁR,** Gyufagyár-utca 1 — Győr-áru raktárral szemben. Telefon: gyár 3-86 - lakás 3-87 1276.

Hölgyek figyelmébe!

Estélyi és utcai ruhákra legújabb divatu arany, ezüst és gyöngyhímzés, mindenféle géphímzések, ajurozás plissirozás és gouvrirozás gyorsan és szépen készülnek a

Himző Szalonban
Unió-utca 15., emelet.

Metropol kávéházban

négyszer hetenként **FRITZ THELER** karmester vezénylete alatt salon vonós-zenekar hangversenyez 1271

Szörme bundákban és különféle szörmékben

nagy választék. Megrendelés, átalakítás és festést minden mennyiségben vállalunk 1297

S. Eisenstädter & Co.
szücs, szörmeáruháza Cal. Vict. (v. Kossuth L. u.) 2. Telef. 1-49.

Első Erdélyi Ékszerárnyagár

CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Xenopol (Szappan-u. elején)

Állandóan raktáron tart saját készítményű láncot, gyűrűt karkötőt stb. Vállal minden e szakmába vágó munkák elkészítését, alakítását és javítását. Fogászati arany és forrasztó. Huzal és lemez arany- és ezüstben. Törmelékarany-beváltás. 1273

2-13 TELEFON TELEFON 2-13

Kereskedők!

Saját érdekükben látogassák meg az ujonnan alakult

Orient nagykereskedést

Cluj, Szép-u. 2.

Hol mindennemű fejkendőket és rövid-áru cikkeket legolcsóbb árakban beszerezhetik

Miért fizet magas vámost

drága és gyenge külföldi cipők után amikor olcsó, tartós és elegáns cipőzet vehet

1361

a maga, felesége és gyermekei számára is a cluj (kolozsvári)

Renner Bőrgyár Rt.
hírdető termékeiből.

A cluj Besz Din felügyelete alatt álló

Salomon Testvérek
műmalmá Cluj,

megkezdte a של פסח liszt őrlését.

Felhívjuk az érdekelteket, hogy igényeiket idejekorán jelentsék be

Husvégi liszt eladás en-gros és en-detail

Okleveles gépészmérnök

technikai és kereskedelmi ismeretekkel megfelelő alkalmazást keres. Megkeresések „Gépészmérnök" jelige alatt „Banat" hirlapira Timisoara címre kéretnek. 3338-1

CURORRA és CSOROLÁDÉ raktár

LUSZTIG és HUSSBACHER Cal. Reg. Ferdinand 31.

Szállítunk postán, utánvét mellett. 1277

Olaszországból egy friss szállítmány

narancs, citrom
érkezett

Léb Fivérekhez
Cluj, Telefon 4-71.

Világceikk!

Luxor's
Coron Blue

Meszeléshez és kékítéshez nélkülözhetetlen angol kocka. I-a minőség. 1 láda 32 csomag. 16 csomag 1/4 és 16 csom. 1/8-es. 192 drb. 200 lel beküldése ellenében postán franco küld a

„LUXOR" vegyészeti gyár, Cluj,

Telegram: „Luxor", Cluj, Tel-fon 12-97.
Engros engedmény. 1295

Cégtáblákat legolcsóbban készít

JAKAB

Starda Regala 12a. (v. Majális-utca).

Egy ebédlő berendezés és szalon garnitúra olcsón eladó

Cím a kiadóhivatalban 3329-1

Kötött-, rövid- és galanterie raktáromat angro kiárusítom

Eisenstädter Fülöp
volt Lakatos-áruház

Cluj, Strada Regina Maria 13. szám.

A többi összes cikkekből március 15-iktől 10 százalékos árengedmény. 1274

1276

WIENBEN

Megnyitottuk

Is Vollzeile 15 szám alatt internacionalis szállítási irodánkat. Vállalkozunk mindenféle export és import szállítási ügyek lebonyolítására Gyűjtőkocsi forgalom. Butorkocsikkal való szállítás. Fuvarlevek felülvizsgálása és díjtöbblek kiutalása, Központ: Cluj. Fiókok: Wien, Nagyvárad, Orsova. Kirendelt-ségek minden határon. **DEUTSCH TESTVÉREK**

„ARGENTA"

óra, ókszer és alpaccáru nagykereskedés CLUJ,

Strada Filipescu (Ovár) Szentlélek-utca

Ajánlunk azonnali szállításra:

Junghans és Kiengle gyártmányu: Kis és nagy ébresztő órákat, miniatür órákat, hárfagong és mezzogong falórákat, különféle ingaórákat Bäcker szerkezettel, miniatür szalon-órákat

Hacker, Wolkenstein és Glück-sehig gyártmányu chinaezüst dísz-, ajándéktárgyak és szervizekben szortirozott nagy-raktár. Berndorfi evőeszközök. Gyönyörű kivitelű Bijuterie választék.

Pontos postai szétküldés. Szolid, olcsó árak.